

تعریف مظفرالدین شاه از مشروطه

۲ شهریور ۱۴۰۳ ساعت ۱۸:۲۱

روز بیست و پنجم رجب سال ۱۳۲۴ مظفرالدین شاه در جمع شاهزادگان نطقی ایراد کرد که با وصف اهمیت آن باز هم وظایف مجلس را نه آن چیزی که در نظام‌های مشروطه معمول بود بلکه تعریفی می‌دانست که خود از آن نظام ارائه می‌کرد.

از مظفرالدین شاه قاجار به عنوان امضاکننده فرمان مشروطیت یاد می‌شود. او با اکراه و اجبار فرمان مشروطیت را امضا کرد. با این حال علیرغم آنکه او به این کار تن داد؛ اما عملاً تعریفی که از مشروطه داشت به هیچ وجه با تعریف مشروطه طلبان یکسان نبود:

«روز بیست و پنجم رجب سال ۱۳۲۴ مظفرالدین شاه در جمع شاهزادگان نطقی ایراد کرد که با وصف اهمیت آن باز هم وظایف مجلس را نه آن چیزی که در نظام‌های مشروطه معمول بود بلکه تعریفی می‌دانست که خود از آن نظام ارائه می‌کرد. در این روز در قصر فرح آباد شاهزادگان جمع آمده بودند تا دیدگاه‌های شاه را در مورد انتخاب نمایندگان خود بشنوند. شاهزادگان به این عنوان که انتخاب نماینده برای مجلس موردنظر تضعیف جایگاه سلطنت است از انتخاب نمایندگان خود خودداری کردند. در این روز شاه گفت: خردمند دانا آن کسی است که همواره به اقتضای زمان رفتار کند. فی‌المثل در عهد کیخسرو آیین جهانداری و وضع اداره امور دولت و حفظ ثغور مملکت به طرزی بوده که آن عهد و زمان اقتضا می‌نمود ولی آن اصول و قواعد ملک داری به کار امروز ما نمی‌خورد چه هر عصری اقتضایی دارد و در هر دوری طرز و طوری متداول است چنانکه نمی‌توان مثلاً امروز لباس‌های قدیم و کلاه‌های یک ذرعی را دیگر باره میان طبقات نوکر از وزراء و اهل قلم و لشکریان متداول نمود. کذاک اصول فن اداره و قواعد سیاست و مملکت‌داری هم باید امروز به رأی مردم گذشته باشد، این است که مصمم شدیم مجلس شورای ملی تشکیل و تنظیم نماییم. در این بیانات کوچکترین اثری از حقوق مردم و الزامات آن دیده نمی‌شود، شاه نه تنها تشکیل مجلس را به اراده خود منوط کرده بود بلکه حتی وزرا و اهل قلم و لشکریان را با صفت «نوکر» یاد کرد. در همین زمینه شاه وارد بحثی شبه فلسفی شد که نشان می‌داد در ذهن او مشروطه به هیچ وجه امری شناخته شده نبود.»

منبع: حسین آبادیان، بحران مشروطیت در ایران، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۳، صص ۳۰-۳۱

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۴۹۷۷۴/تعریف-مظفرالدین-شاه-مشروطه>